

**Par likumprojektu “Grozījumi Enerģētikas likumā” (24-TA-1475) un
noteikumu projektu “Grozījumi Ministru kabineta 02.11.2022. noteikumos Nr. 686
“Noteikumi par ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījuma kritērijiem, no
biomasas kurināmā ražotās elektroenerģijas kritērijiem un kārtību, kādā pamatojama,
apliecināma un uzraugāma atbilstība minētajiem kritērijiem”” (24-TA-1222)**

MK noteikumu Nr. 686. grozījumi

Galvenie izaicinājumi:

- Iekļauti vairāki Latvijas normatīvajā vidē līdz šim nelietoti termini, piemēram, **senie meži**, citas kokaugiem klātas zemes, virsāji, mitrāji, kūdrāji, kas neapšaubāmi radīs domstarpības un pārpratumus piemērošanā, kā arī izaicinājumus ilgtspējības apliecinātājiem.
- Būtiski riski ne tikai biomasas piegādātājiem un siltumenerģijas ražotājiem, bet arī visiem mežu apsaimniekotājiem un īpašniekiem.

Seno mežu definīcija

LVM priekšlikums

Senie meži - vecu dabiski atjaunojušos vietējo koku sugu mežaudžu vai dabisko traucējumu ietekmē no tādām veidojušos jaunāku **mežaudžu kopas vismaz 50 ha un lielākā vienlaidus platībā, kurā (ilgstoši un nepārtraukti bijusi meža ekosistēma) raksturīga augsta strukturālā kompleksitāte, augsts atmirušās koksnes apjoms, nav veikta meliorācija un tikai ierobežotā daļā (līdz 15%) var būt redzamas agrākās cilvēka darbības pazīmes, kuras pakāpeniski izzūd un netraucē dabas procesus un kuras atbilstoši tiesību aktu normām iekļautas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās vai mikroliegumos.**

LVMI Silava veikta pētījuma ietvaros, ņemot vērā EK vadlīnijās ietvertu informāciju par seno mežu definēšanu, kartēšanu, monitoringu un stingru aizsardzību (Guidelines for Defining, Mapping, Monitoring and Strictly Protecting EU Primary and Old-Growth Forests (SWD(2023)62), ietvertos principus un indikatorus.

LMSP priekšlikums

Senie meži - vecu dabiski atjaunojušos vietējo koku sugu mežaudžu vai dabisko traucējumu ietekmē no tādām veidojušos jaunāku **mežaudžu kopas vismaz 50 hektāru un lielākā vienlaidus platībā, kurā (ilgstoši un nepārtraukti bijusi meža ekosistēma) raksturīga augsta strukturālā kompleksitāte, augsts atmirušās koksnes apjoms, nav veikta meliorācija un tikai ierobežotā daļā (līdz 15 procentiem) var būt redzamas pakāpeniski izzūdošas agrākās cilvēka darbības pazīmes.**

VIDES NVO VIEDOKĻI

- **Latvijas Ornitoloģijas biedrība:** Ņemot vērā ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā iekļauto apņemšanos nodrošināt veco mežu stingru aizsardzību, šai definīcijai ir būtiska nozīme arī ārpus konkrētajiem noteikumiem. Tāpēc uzskatām, ka veco mežu (grozījumu projektā – seno mežu) definīcija būtu nosakāma Sugu un biotopu aizsardzības likumā, nevis šajos MK noteikumos. Pareizais jēdziens latviešu valodā būtu "vecie meži", nevis "senie meži". Papildināt apakšpunktu šādā redakcijā: vecie meži - Eiropas Savienības aizsargājami meža biotopi.
- **Vides aizsardzības klubs:** vecie meži - Eiropas Savienības aizsargājami meža biotopi, kā arī visi dabiskie mežu biotopi, arī tad, ja tie neatbilst Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu kritērijiem, bet atbilst dabisko mežu biotopu zinātniskajiem kritērijiem neatkarīgi no to platības.
- **Zaļā brīvība:** Biedrība pievienojas VARAM un LOB iebildumiem un kategoriski iebilst pret to, ka un kā pirmatnējie un senie meži tiek definēti šajos Ministru kabineta noteikumos. Kā jau minējis VARAM UN LOB, šīm definīcijām nākotnē ir ļoti būtiska ietekme ne tikai uz meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, bet arī uz ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā iekļauto apņemšanos nodrošināt veco mežu stingru aizsardzību.
- **Puse Latvijas:** Šajā iebildumā neaplūkojot jautājumu par "seno mežu" atšķirību no "veciem mežiem", uz ko jau detalizēti norādīts Latvijas ornitoloģijas biedrības izteiktajā iebildumā, jāuzsver, ka Eiropas Komisija sagatavojusi dalībvalstīm vadlīnijas, jo jautājums par pirmatnējo un veco mežu aizsardzību ir ļoti būtisks šo dabas teritoriju saglabāšanai, lai pēc to identificēšanas noteiktu tām stingras aizsardzības statusu. No Noteikumu grozījumu pamatojuma arī netop skaidrs, kāpēc tie būtu jāpadara sarežģītāki ar seno (vecu) mežu definēšanu (terminu, kas vairāk būtu saistīti ar dabas aizsardzības tiesību aktiem) un jaunu meža statusa noteikšanu, ja Latvijā jau veikta Eiropas Savienības nozīmes biotopu kartēšana un ekoloģiski svarīgie meži zināmi.

VARAM viedoklis:

Iebildums

VARAM kategoriski iebilst pret pirmatnēju un senu mežu definīcijām. Pirmkārt – definīcijām ir jābūt noteiktām atbilstošā likumā – Sugu un biotopu aizsardzības likumā vai arī Meža likumā. Nav pieļaujama situācija, kad, balstoties uz tikai viena pētījuma secinājumiem, tiek izveidotas definīcijas termini, kuriem nākotnē ir ļoti būtiska ietekme ne tikai uz meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, bet arī uz ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā iekļauto apņemšanos nodrošināt veco mežu stingru aizsardzību.

Otrkārt – šī brīža redakcijā tās neatbilst nedz Latvijas situācijai, nedz arī Eiropas Komisijas vadlīnijām par ES pirmatnējo un veco mežu definēšanu, kartēšanu, monitoringu un stingru aizsardzību. Turklāt, VARAM vērš uzmanību arī uz to, ka šīs definīcijas nav tikušas iepriekš izdiskutētas nedz ar VARAM, nedz DAP, ne arī ar citām dabas aizsardzības organizācijām.

Papildus iepriekšminētajam, VARAM atgādina, ka Latvijā jau ir veikta Eiropas Savienības nozīmes biotopu kartēšana atbilstoši EK vadlīnijām, un šajos noteikumos definētie senie un pirmatnējie meži, VARAM ieskatā, lielākoties atbilst ES nozīmes meža biotopu definējumam

Piedāvātā redakcija

-

Iebildums

ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam ir noteikti vairāki mērķi un saistības, kas dalībvalstīm, tostarp Latvijai, vēlākais līdz 2030. gadam jāsasniedz četrās galvenajās jomās. Viena no tām ir vienots aizsargājamo teritoriju tīkls, kurā juridiski aizsargā vismaz 30 % ES sauszemes un 30 % jūras teritorijas un integrē ekoloģiskos koridorus kā daļu no Eiropas dabas tīkla; stingri aizsargā vismaz 30 % ES aizsargājamās teritorijas, tostarp visus pirmatnējos* un senos mežus*.

Ietverot šajos noteikumos terminu "pirmatnējie meži" un "senie meži" definīciju, ko ir izveidojis LVMI "Silava", bez plašākām diskusijām starp zinātniekiem, tai skaitā Latvijas Universitāti, Daugavpils Universitāti, kas veic galvenos pētījumus biodaudzveidības jomā Latvijā, un kas nav saskaņota ar vides un dabas aizsardzības organizācijām un iestādēm, tiek ignorētas Latvijas saistības attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas mērķiem.

Piedāvātā redakcija

-